

OSALLISUUSOHJELMA

2021-2025

Sisällysluettelo:

1. Mitä on osallisuus?.....	3
2. Mikä on osallisuusohjelma?.....	4
3. Osallistamisen periaatteita	5
4. Osallistamisen toteuttaminen Harjavallassa	5
5. Osallisuus Harjavallan kaupungin yksiköissä	7
5.1 Vapaa-aikatoimi: Liikunta ja nuorisopalvelut.....	7
5.2 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut.....	9
5.3 Varhaiskasvatus.....	11
5.4. Alakoulut	13
5.5 Yläkoulu ja lukio.....	15
6. Osallistamisen painomisteitä ja tavoitteita	20
7. Osallistamisen seuranta ja arviointi	20

1. Mitä on osallisuus?

Osallisuus tarkoittaa ihmisen kokemaa ja konkreettista kuulumista yhteiskuntaan, paikallisyhteisöihin ja elämistä itselle sopivalla tavalla. Tähän kuuluu voimaantuneisuus ja kyvykkyys olla kulloistenkin voimavarojensa mukainen aktiivinen toimija sekä omassa elämässään että yhteiskunnassa. Osallisuutta kokeva tulee kuulluksi ja nähdyksi toivomallaan tavalla ja edistää itselleen tärkeitä asioita. Kunnan tehtävänä on tarjota osallistumismahdollisuuksia, tukea omaehtoista toimintaa ja hyödyntää kuntalaisten ja yhteisöjen asiantuntijaosaamista. Edustuksellista demokratiaa täydentämään on kehitetty suoran osallistumisen käytäntöjä, joiden kautta kuntalaiset voivat suoremmin vaikuttaa asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon. Osallistamisessa kunta kutsuu kuntalaisia ja muita toimijoita osallistumaan johonkin jo melko määriteltyyn asiaan. Osallistaminen merkitsee kaupunkilaisten kuulemista palveluiden käyttäjinä. Sitä kautta he voivat vaikuttaa haluamiensa palveluiden saatavuuteen ja laatuun. Osallisuus on yhteistyötä jokaisen kaupunkilaisen, sidosryhmän ja kaupungin henkilöstön välillä. Osallisuus antaa kokemuksen yhteisöön kuulumisesta. Kaupunkilaisten toiveiden ja kaupungin kokonaisedun yhteensovittaminen on tärkeä osa osallisuutta ja sen kokemusta. Osallisuus lisää kokemuksia yhteisöllisyydestä ja mahdollisuuksista vaikuttaa itselle merkityksellisiin asioihin.

Kuntalain (410/2015) 22 §:n mukaan ”valtuuston on pidettävä huolta siitä, että kunnan asukkailla ja palveluiden käyttäjillä on edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Kunta voi vapaasti päättää siitä, miten se tämän velvollisuutensa käytännössä toteuttaa”. Kuntien tulee löytää keinoja, jotka nivoutuvat hyvin kunnan tehtäväprosesseihin, kuntalaistensa osallistamiseen ja vaikuttamiseen. Lisäksi kunnissa tulee tunnustaa kuntalaisen rooli aktiivisena yhteisönsä jäsenenä.

Harjavallan kaupungin hyvinvointiohjelmassa (2025) osallisuuden tavoitteiksi on määritelty:

- Harjavallan kaupunki kehittää palvelujaan, tapahtumia ja vapaa-ajan tekemistä yhdessä kuntalaisten, yhdistysten ja yritysten kanssa.

Harjavallan kaupungin hyvinvointiohjelmassa (2025) osallisuuden toimenpiteiksi on määritelty:

- edistetään kuntalaisten osallisuutta ja kuulluksi tulemista: esim. kuntalaiskyselyt ja asiakasraadit
- tehdään oppilaskuntien hallitusten, nuorisovaltuuston, vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston toiminta näkyvämmäksi
- otetaan oppilaskunnat ja vanhempainyhdistykset aktiivisesti mukaan koulun toimintakulttuurin kehittämiseen
- tuetaan lasten ja nuorten sosiaalisten/tunnetaitojen kehittymistä
- edistetään nuorten yrittäjyyttä luomalla yrittäjyyskasvatuksen malli

Harjavallan kaupungin hyvinvointiohjelmassa (2025) osallisuuden osalta talousarvioon vietäviksi on kirjattu:

- tarjotaan monipuolisia kulttuuritapahtumia ja kohtaamispaikkoja
- tuetaan lasten ja nuorten harrastustoimintaa: harrastustakuu ja nuorisopassi
- otetaan keskuspuisto urheilullisesti hyötykäyttöön esim. puistojumppa, skeittiramppi ja katukoris

2. Mikä on osallisuusohjelma?

Osallisuusohjelma perustuu ohjaaviin asiakirjoihin, kuten Harjavallan kaupunkistrategiaan ja hyvinvointisuunnitelmaan. Kuntalaisten osallisuuden edistämiseen ohjaa myös lainsäädäntö kuten perustuslaki, kuntalaki, liikunta- ja nuorisolaki. Osallisuusohjelmassa pohditaan osallisuutta keinona rakentaa yhteisöllistä Harjaltaa asukkaiden ja kaupunkiorganisaation näkökulmasta. Ohjelmassa osallisuus tehdään näkyväksi ja määritellään käytännön keinoja osallisuuden lisäämiseksi. Osallisuusohjelma on yksi kaupungin hyte-suunnitelmiin kuuluva ohjelma (Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen) ja se toimii myös hyvinvointisuunnitelman liitteenä. Vuosittaisissa hyvinvointikertomuksissa ja laajassa hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan hyte-suunnitelmia ja arvioidaan tavoitteiden toteutumista.

3. Osallistamisen periaatteita

- Osallistamisen tulee olla luontainen osa kunnan prosesseja
- Asukkaille tulee luoda uusia tapoja osallistua
- Osallistamisen tulee olla avointa ja läpinäkyvää
- Asukkaita, yrityksiä ja yhdistyksiä kannustetaan osallistumaan

4. Osallistamisen toteuttaminen Harjavallassa

Sisäasiainministeriön osallisuushankkeessa jaettiin osallisuus neljään osaan; tieto-, suunnittelu-, päätös- ja toimintaosallisuuteen (Valtioneuvosto 2002).

Tieto-osallisuus: Asukkaalla on oikeus tiedon saamiseen ja tuottamiseen.

Esimerkkejä tieto-osallisuudesta Harjavallassa:

Julkiset esityslistat ja pöytäkirjat

Kaupungin verkkosivut

Palautekanavat

Kaupungin SOME-kanavat

Esitteet, ilmoitustaulut

Suomi.fi, PTV

Kaupunginvaltuusto

Kaupunginhallitus

Suunnitteluosallisuus: Asukas osallistuu itseään (ja asuinympäristöään) koskevan toiminnan ja palvelujen suunnitteluun.

Esimerkkejä suunnitteluosallisuudesta Harjavallassa:

Vammaisneuvosto

Vanhusneuvosto

Nuorisovaltuusto

Ennakoarvioinnit

Yhdistysyhteistyö

Kuntalaisaloitteet

Päätösosallisuus: Asukas osallistuu itseään tai esim. asuinaluettaan koskevan päätöksenteon valmisteluun ja päätöksentekoon.

Esimerkkejä päätösosallisuudesta Harjavallassa:

Osallistava budjetointi

Luottamushenkilöt

Kunnallisvaalit

Nuorisovaltuutetut

Oikaisuvaatimukset

Toimintaosallisuus: Asukkaan omaa toimintaa ja konkreettista osallistumista omassa lähiympäristössään.

Esimerkkejä toimintaosallisuudesta Harjavallassa:

Yhdistystoiminta

Tapahtumat

Kohtaamispaikat

Arjen vuoropuhelut

Asukkaan osallistuminen kaupungin toimintaan edellyttää, että:

- Asukkaalla on käytettävissään ajankohtaista tietoa asioista ymmärrettävässä muodossa.
- Kaupungin toiminta ja päätöksenteko on mahdollisimman avointa
- Osallisuuden edistäminen on kaupungin toimintatapa
- Asukas on kiinnostunut osallistumisesta ja haluaa osallistua

5. Osallisuus Harjavallan kaupungin yksiköissä

Tässä kappaleessa käsitellään osallisuutta kaupungin eri yksiköisen näkökulmasta.

5.1 Vapaa-aikatoimi: Liikunta ja nuorisopalvelut

Harjavallan vapaa-aikatoimi haluaa kuulla ja osallistaa kuntalaisia, kun toimintoja ja palveluja kehitetään. Osallisuuden ja viestinnän eri menetelmiä hyödyntämällä saadaan tärkeää tietoa myös päätöksenteon tueksi.

Liikunta

Osallistumista ja vaikuttamista edistetään vuosittaisilla asiakaspalaute kyselyillä. Lisäksi liikunta- ja uimahallissa on palautelaatikko, johon voi anonyymisti antaa palautetta. Palautteet käydään läpi viikoittaisissa ohjaaja palavereissa. Kuntalaisilla on mahdollisuus varata omatoimisia vuoroja sisä- ja ulkoliikuntapaikoille, mikä lisää liikunta-aktiivisuutta omatoimiseen liikuntaan. Tiedottamiseen käytetään Liikunta- ja uimahallin omaa ilmoitustaulua, sekä liikunta- ja uimahallin ja Harjavallan

kaupungin some-kanavia. Tarvittaessa asioista tiedotetaan vielä Sydänsatakunta paikallislehdessä. Liikuntaseuroja- ja yhdistyksiä tuetaan vuosittaisilla perus- ja kohdeavustuksin.

Nuorisotyö

Nuorisopalvelut ja osallisuus, nuoren kasvun tukeminen ja nuoren kohtaaminen on keskeinen osa perusnuorisotyötä. Nuoria kohdataan yksilöinä, sekä nuorisotalotyössä, että koulunuorisotyössä, jossa korostuu yhteisöllinen työote. Nuorten osallisuus on näkynyt erityisesti yhteiskunnallisissa nuorisotyössä, jonka puitteissa nuorisopalvelut tarjoavat toiminnallisen tuen nuorisovaltuustolle. Nuorisovaltuusto on nimennyt kaksi edustajaa jokaiseen kaupungin lautakuntaan, missä heillä on läsnäolo- ja puheoikeus. Nuorisotyö hyödyntää tiedottamisessa koulujen ja julkisten tilojen ilmoitustauluja, some-kanavia ja Sydänsatakunta paikallislehteä. Palveluihin liittyvinä vuorovaikutus- ja palautejärjestelminä on nuorisopalveluissa käytetty nuorisotyön asiakaspalaute kyselyä, joka pidetään vuosittain. Nuorisotyö jakaa vuosittain 30 Harjavaltaiselle nuorelle kesätyösetelin, jonka arvo palkkakustannuksiin on 325 euroa / nuori. Nuorisojärjestöjä tuetaan vuosittain perus- ja kohdeavustuksin.

Etsivä Nuorisotyö

Nuorisolain (2016) tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista sekä tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista ja parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

Nuorisolain (2016) mukaan etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Etsivän nuorisotyön työtehtäviin kuuluu nuoren tavoittelu, henkilökohtainen tuki ja ohjaus, jalkautuva etsivä nuorisotyö, ryhmätoiminta, monialainen yhteistyö ja aikalisätoiminta sekä vaikuttaminen ja tiedontuotanto. Näillä työmuodoilla pyritään tukemaan nuoren kasvua ja kehitystä sekä kasvattamaan nuoren osallisuutta niin yksilötasolla kuin yhteiskunnallisella tasolla. Etsivä nuorisotyö käyttää palautteen keruussa Sovari - Sosiaalisen vahvistumisen mittaria. Mittarilla saadaan tietoa etsivän nuorisotyön laadusta ja vaikutuksista.

5.2 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Tieto-osallisuus

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden toiminnasta tiedotetaan monikanavaisesti ja laajasti. Käytössä ovat sähköiset kanavat eli kaupungin verkkosivut (kirjasto- ja kulttuuripalvelujen oma tapahtumasivu sekä kaupungin tapahtumakalenteri), Satakunta Events, Satakirjastojen verkkokirjaston tapahtumaosio ja kirjaston infotaulu. Painettuja viestintätapoja ovat paperiset mainokset ja tapahtumaesitteet kirjastossa, Vallan Väylä ja Sydän-Satakunnan kuukausittaiset kirjastotiedotteet. Lisäksi käytössä on sähköpostitiedote, joka lähetetään kuukausittain niille asiakkaille, jotka ovat sähköpostiosoitteensa ilmoittaneet.

Asiakaspalautetta kirjastolle voi antaa Satakirjastojen verkkokirjastossa. Asiakaspalautetta ja –toiveita kysellään myös vuotuisissa asiakaskyselyissä. Asiakaspalautetta annetaan usein myös suoraan virkailijoille.

Harjavallan kaupungin tiedotuslehti Vallan Väylä tarjoaa yhdistyksille ja pienyrittäjille mahdollisuuden kertoa ja tiedottaa oman yhdistyksen tai yrityksen toiminnasta ja ajankohtaisista asioista.

Suunnitteluosallisuus

Kirjaston työntekijällä on edustus vanhusneuvostossa, missä suunnitellaan yhdessä vuotuinen vanhustenviikon ohjelma. Kirjasto toimii vanhustenviikon koordinoivana tahona. Vanhustenviikon

suunnitteluun ja sisällön tuottamiseen osallistuvat vanhusneuvoston lisäksi myös useat yhdistykset. Kirjasto ottaa myös muun toiminnan suunnittelussa huomioon vanhusneuvoston taholta nousseet toiveet.

Kirjastossa toimii seniori-ikäisille suunnattuja kerhoja (Ystäväkerho ja Mielenvirkistyskerho), missä kerholaiset osallistuvat kerhojen sisältöjen suunnitteluun. Kerhoissa esitetään toiveita myös muun kirjastotoiminnan osalta. Myös kirjaston kirjallisuuspiirit (Aamulukupiiri ja Kirjallisuuspiiri) ovat luonteeltaan osallistavia ja niiden toimintaan on osallistujilla mahdollisuus vaikuttaa. Satunnaisesti on järjestetty myös kirjaston ystävien kaikille avoimia tapaamisia, joissa on saatu erinomaisia kehittämisideoita kirjasto- ja kulttuuripalvelujen toimintaan.

Toimintaosallisuus

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut tarjoaa monenlaisia yhteistyömahdollisuuksia mm. yksityisille toimijoille, yhdistyksille, Sataopistolle ja Huittisten musiikkiopistolle. Kirjastossa järjestetään kuukausittain vaihtuvia näyttelyitä näyttelytila Kirjavassa, mikä on täysin maksuton näyttelytila taiteenharrastajien, taideammattilaisten, yhdistysten ja Sataopiston näyttelyihin. Yhteistyössä yhdistysten, Sataopiston ja musiikkiopiston kanssa on järjestetty luentoja ja asiantuntijataapahtumia, musiikki- ja taidetapahtumia sekä kirjallisuustapahtumia. Taiteilijoille ja kirjailijoille kirjasto on tarjonnut tilat näyttelyiden avajaisille ja kirjanjulkistamisille.

Kerran viikossa kirjastossa järjestetään Kirjastokerho, joka tarjoaa alakoululaisille ohjatun harrastusmahdollisuuden askartelun, lautapeliin ja elokuvaesitysten muodossa. Kirjaston toiminta laajenee myös kirjaston ulkopuolelle, sillä työntekijä vierailee säännöllisesti kehitysvammaisten asumisyksiköissä ja Harjavallan aikuisten kulmassa Haikussa vieden niihin kirjallisuusteemaista ohjelmaa.

Kulttuuritoimen järjestämissä juhlatapahtumissa (veteraanipäivä, vappu, itsenäisyyspäivä) yhdistysten rooli on ollut merkittävä ja yhteistyö vakiintunutta.

Kirjasto on myös merkittävä kohtaamispaikka ja mahdollistaa monenlaisia arjen vuoropuheluita. Monille asiakkaille kirjasto voi mahdollistaa päivän ainoat ihmiskontaktit.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa järjestetään vuosittain asiakaskysely. Ideoita ja toiveita on kysytty myös kirjaston kerhoihin ja tapahtumiin osallistuvilta.

Kolmannen sektorin, seurakunnan, Huittisten musiikkiopiston ja Sataopiston kanssa tehdään laajamittaista yhteistyötä järjestämällä yhdessä erilaisia näyttelyitä, luentoja ja kulttuuritilaisuuksia.

Seniorityöstä vastaava virkailija edustaa kirjasto- ja kulttuuripalveluita vanhusneuvostossa ja on sekä koordinoinut että markkinoinut vanhustenviikon ohjelmatarjontaa.

5.3 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Osallisuutta tapahtuu lukuisten eri yhteistyötahojen kanssa niin, että yhteistyön lähtökohtana on lapsen hyvinvointi, kasvu, kehitys ja oppiminen. Yhteistyötahoja ovat muun muassa huoltajat, päiväkotien varhaiskasvattajat ja ryhmät/tiimit, varhaiskasvatuksen erityisopettajat, alkuopetuksen luokanopettajat, hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluiden asiantuntijat. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on käytössä sähköinen viestintäjärjestelmä Wilma.

Esiopetuksessa opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä lasten, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa.

Lapsi

Varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen osallistuva lapsi kohdataan ainutlaatuisena ja arvokkaana yksilönä ja hänet nähdään aktiivisena ja sosiaalisena toimijana. Lasta ohjataan löytämään ja harjaannuttamaan omia vahvuuksiaan. Yhteisistä arvoista johdetut toiminnan periaatteemme ovat: lasten osallistaminen (mm. lastenkokoukset, kesy-materiaali). Toimintaa järjestetään monipuolisesti siten, että lapsi oppii toimimaan sekä itsenäisesti että ryhmän jäsenenä.

Lasten kiinnostuksen kohteet ja ideat näkyvät varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen arjessa. Oppimisympäristössä on kannustava, avoin, rohkaiseva ja kiireetön ilmapiiri. Työvälineet ja materiaalit ovat lasten saatavilla. Toimintakulttuuria ja oppimisympäristöä arvioidaan havainnoimalla lasta ja hänen osallistumistaan toimintaan. Saadun arviointitiedon avulla toimintakulttuuria ja oppimisympäristöä muokataan ajanmukaisilla materiaaleilla, oppimisvälineillä ja toimintatavoilla. Lastenkokouksissa lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen arjessa ja arviointiin työskentelyn onnistumista. Tämä tukee arjen osallisuutta, lasten aloitteellisuutta ja vastuuntuntoa sekä tukee lasten myönteistä itsetunnon kehittymistä.

Esioppilas voi osallistua kevään arviointikeskusteluun. Jos lapsella on tuen tarvetta, kutsutaan lapsen tulevasta koulusta edustaja mukaan huoltajan luvalla. Esiopetuksessa lapsen itsearviointi on osa oppimaan oppimista. Lasta rohkaistaan kertomaan, mistä hän pitää, missä hän on onnistunut ja mitä hän haluaisi oppia.

Huoltajat

Huoltajia osallistetaan esim. vasu- ja esiops-keskusteluihin/tiedonsiirtopalaveriin (tarvittaessa tulkkipalvelut), huoltajienilloissa sekä asiakastyytyväisyyskyselyin. Huoltajilla on mahdollisuus arvioida ja antaa palautetta varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen oppimisympäristöstä. Saatujen palautteiden ja ideoiden pohjalta kehitetään oppimisympäristöä mahdollisuuksien mukaan. Hyvä oppimisympäristö ohjaa lapsen mielenkiintoa, uteliaisuutta ja oppimismotivaatiota. Se tukee lapsen aktiivisuutta, terveen itsetunnon ja sosiaalisten taitojen kehittymistä sekä oppimaan oppimisen taitoja ja tasa-arvoa. Saadun arviointitiedon avulla toimintakulttuuria ja oppimisympäristöä muokataan ajanmukaisilla materiaaleilla, oppimisvälineillä ja toimintatavoilla.

Huoltajien tarpeista lähtevä tavoitteiden asettelu antaa hyvän lähtökohdan yhteistyölle, jonka tulokset näkyvät perheiden arjessa.

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on osallistavaa ja kannustavaa. Keskeisessä roolissa on lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen. Avoin, luottamuksellinen ja tasa-arvoinen yhteistyö on tärkeää. Huoltajia kuullaan kasvatus- ja opetussuunnitelmatyössä sekä opetussuunnitelman arvioinnissa. Esiopetuskeskustelut käydään huoltajien kanssa syksyllä ja keväällä.

Huoltajaa kuunnellaan, tuetaan ja ohjataan lapsen kasvun, kehityksen ja opetuksen asioissa mm. seuraavin menetelmin: yhdessä lapsen parhaaksi toimiminen, vinkkejä oppimisen tukemiseen kotona (mm. harjoitteet, tehtävät, tietokoneohjelmat), tietoa yhteistyötahoista. Lapselle annettavasta yleisen tuen tukipalveluista, tehostetusta tuesta sekä erityisestä tuesta täydentävässä varhaiskasvatuksessa tehdään hallinnollinen päätös kunnan hallintosäännön mukaan. Ennen päätöksen tekemistä huoltajaa tai lähivanhempaa kuullaan. Huoltajan kuuleminen toteutetaan suullisesti esim. lapsen vasupalaverissa tai erillisessä kuulemistilaisuudessa.

Varhaiskasvatushenkilöstö

Varhaiskasvatushenkilöstöä osallistetaan tiimipalaverissa ja työyksiköiden kokouksissa. Työntekijöitä kannustetaan osallistumaan vuosittain kaupungin henkilöstön työhyvinvointikyselyyn ja tämän jälkeen työyksikön työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelmaan. Työntekijät osallistuvat myös oman yksikön suunnitelmien laatimiseen yhdessä päiväkodin johtajan kanssa.

Yhteistyötahoja ovat mm. huoltajat (esiopetuksen suunnitelmat, Wilma-järjestelmä, huoltajien illat, tarvittaessa tulkkipalvelut), ryhmien omat/talon tiimit, varhaiskasvatuksen erityisopettajat, päiväkotien varhaiskasvattajat, esi- ja alkuopettajien tiimit. Opetushenkilöstön itsearviointin tavoitteena on laadun ylläpitäminen ja kehittäminen. Lapsilta ja huoltajilta (keskustelut, asiakastyytyväisyyskysely) saatua palautetta hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.

5.4. Alakoulut

Henkilökunnan osallisuus:

- Oman työyksikön toimintakulttuurin suunnittelu ja kehittäminen.
- Työhyvinvointisuunnitelman laatiminen työhyvinvointikyselyn pohjalta.
- Tiimipalaverit ja henkilökuntakokoukset.

Oppilaiden osallisuus:

- Oman luokan sekä koulun toiminnan suunnitteluun osallistuminen eri tavoin: oppimisympäristöt.
- Oppilaskuntatoiminta edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista. Oppilaskunnan hallitus valitaan vuosittain, lukuvuoden alkaessa. Valinta tapahtuu äänestämällä luokkien edustajista hallituksen jäsenet, yksi edustaja ja hänelle varajäsen. Jäsenet koostuvat vuosiluokkien 2-6 oppilaista. Oppilaskunnan hallituksen tehtävänä on pohtia oppilaiden osallisuutta koulussa sekä ideoida ja toteuttaa erilaisia aktiviteetteja oppilaille hyvinvoinnin lisäämiseksi.
- Kummioppilastoiminta, joka perustuu yhdessä tekemiseen ja toimimiseen ajankohtaisten teemojen puitteissa.
- Oppilaskuntatoiminta.
- Valinnaisaineiden vaikuttavuuden arviointi lukuvuosittain, sekä tulevan lukuvuoden valinnaisainevaihtoehtoihin vaikuttaminen.
- Hyvinvointiprofiilin täyttäminen (4.-6.lk), jonka avulla oppilaat otetaan osallisiksi koulun toimintakulttuurin arviointiin eri osa-alueilla. Tämän avulla pyritään muuttamaan koulun toimintakulttuuria.
- Monialaisen oppimiskokonaisuuden suunnitteluun osallistuminen.
- Järjestyssääntöjen laadintaan osallistuminen.

Huoltajien osallisuus:

- Huoltajakyselyn täyttäminen vuosittain, jonka avulla arvioidaan koulun toimintaa. Tulosten pohjalta pyritään kehittämään koulun toimintaa.
- Vanhempainyhdistys: kodin ja koulun välisen yhteistyön aktiivinen toimija.
- Toiminnalliset vanhempainillat

Muiden toimijoiden osallisuus:

- Hyvinvointialue, oppilashuollollinen tuki ja yhteistyökumppani: koulupsykologi, koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja

5.5 Yläkoulu ja lukio

Yläkoulu

Huoltajien osallistaminen

7. luokan oppilaiden huoltajille pidetään lukuvuoden alussa huoltajailta. Iltaa vietetään luokanvalvojan johdolla, jolloin huoltajilla on hyvä mahdollisuus tutustua luokanvalvojaan. Yläkoulun oppilashuoltoryhmä käy esittäytymässä huoltajille. Oppilashuoltoryhmään kuuluvat kuraattori, erityisopettaja, rehtori ja oppilaanohjaaja.

9. luokan oppilaille ja huoltajille pidetään syksyllä jatko-opintoilta. Ammatillisesta koulutuksesta kiinnostuneille järjestetään yläkoululla ilta, johon osallistuvat alueen ammatilliset oppilaitokset. Luokanvalvojat kierrättävät oman luokan oppilaat ja huoltajat ammatillisten oppilaitosten esittelypaikat. Illassa esittäytyvät ammatilliset oppilaitokset ovat Sasky, Sataedu ja Winnova.

Lukiokoulutuksesta kiinnostuneet oppilaat ja huoltajat tutustuvat Harjavallan lukion tiloissa koulutukseen. Rehtori ja oppilaanohjaaja ovat illassa mukana lukion opettajien kanssa.

Oppimiskeskustelut käydään jokaisella vuosiluokalla. Keskusteluun osallistuvat oppilas, luokanvalvoja ja huoltaja. Tavoitteena on tukea oppilaan koulunkäyntiä ja kasvua. Keskustelu mahdollistaa ajatusten vaihtamisen koulunkäyntiin liittyvissä asioissa. Keskustelu tarjoaa vanhemmille myös mahdollisuuden vaikuttaa koulun toimintaan.

Huoltajille lähetetään keväisin lukuvuoden arviointikysely Wilman kautta. Lisäksi he osallistuvat terveys-, turvallisuus- ja hyvinvointikyselyyn kolmen vuoden välein. Wilman kautta yhteydenpito toimii ajantasaisesti puolin ja toisin. Huoltajia tiedotetaan Wilman kautta kaikista tapahtumista, joita yläkoulu järjestää. Näitä ovat mm. jatko-opintoretket, hyvinvointipäivät, taksvärkit yms.

Huoltajia kutsutaan tarvittaessa oppilaan kanssa pedagogisen tuen palaveriin, kun opiskelussa ilmenee tuen tarvetta. Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu aina opiskelijan suostumukseen, huoltajat ovat mukana kokoonpanossa.

Keskustan yläkoulun oppilaskunnan toiminnasta

Oppilaskunta valitsee joukostaan hallituksen, johon kuuluu noin 20 jäsentä. Oppilaskunnan hallituksen tehtävänä on edistää oppilaiden äänen kuulumista koulun toiminnassa ja osallistaa oppilaita kouluarkeen ja heitä koskevaan päätöksen tekoon. Oppilaskunnan hallituksen yhtenä tehtävänä on lisätä kouluviihtyvyyttä ja yhteenkuuluvuutta sekä osallisuutta.

Oppilaskunnan hallituksen jäsenet osallistuvat koulussa yhteisöllisen oppilashuoltoryhmien palaveriin ja tarvittaessa koulun henkilökunnan tiimien työskentelyyn. He ovat mukana koulussa tehtävissä tarkastuksissa ja suunnitelmien teoissa oppilasjäseninä. Oppilaskunnan hallituksen jäsenet ovat myös tärkeässä roolissa erilaisissa virallisissa tilaisuuksissa puheiden pitäjinä ja koulun edustajina.

Arjessa oppilaskunnan hallituksen toiminta näkyy päivittäin oppilaskahvion pyörittämisessä, josta he vastaavat omalla vuorollaan. Oppilaskunnan hallitus järjestää syksyllä uusille 7.luokille tutustumispelipäivän, jossa 7.luokat kisaavat toisiaan vastaan ja lopuksi hallitusta vastaan.

Opkh vastaa taksvärkkipäivän järjestämisestä ja kerää sillä tavoin rahaa erilaisiin tarkoituksiin ja hyväntekeväisyyteen. Opkh järjestää joulun aikaan joulukalenterin ja erilaisia toiminta-, ja leikkimielisiä pukeutumispäiviä yms. Tarkoituksena on lisätä yhteenkuuluvuutta ja hyvää mieltä koulupäiviin. Kouluvuoden aikana opkh vastaa mm. ystävänpäivän ohjelmasta, pääsiäisen leikkimielisistä etsintäkisoista ja mahdollisesta vappuohjelmasta. Oppilaskunnan hallituksella on tärkeä rooli päättävien yhdeksäsluokkalaisten omien juhlapäivien järjestämisessä, koska oppilaskunnan hallitus on aina antanut summan rahaa koristeluihin ja tarjoiluihin näihin päiviin.

Oppilaskunta ja sen hallitus muodostavat koulussa tärkeän osan, jonka ääntä pyritään koulussa vahvistamaan ja kuulemaan. Hallitustoiminta on myös siinä toimiville oppilaille hyvä keino

harjoitella vaikuttamista.

Tukioppilastoiminnan vuosisuunnitelma 2023-2024					
Elokuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu	Joulukuu	Tammikuu
-Ryhmyttämispäivä koko koululle yhdessä nuorisotoimen, etsivän nuorisotyön ym toimijoiden kanssa. -Koulurauhanjulistus -7-luokille esittäytyminen ja kummitukioppilaiden esittely -Järjestäytymiskokous/aloi tuskokous	-9lk tukioppilat alkavat pitää kummitunteja kummi luokilleen -Syksyn tukioppilaseiri 8lk tukioppilaille	-Tukioppilaskoulutuspäivä -Halloweenin suunnittelu ja rakentaminen -Kummitunti ja välituntitoimintaa	-Halloween viikko. Pakopeli kellarissa koko viikon. Naamaiset, leivonnaisten myyntiä perjantaina 3.11. -Kummitunti ja välituntitoimintaa	-Aulan joulukoristelu (joulupukki?) -Kummi luokille pikkujoulutunti, itsenäisyyspäivän pakopeli.	-Tukioppilaskoulutukset jatkuu -Kummitunti ja välituntitoimintaa
Helmikuu	Maaliskuu	Huhtikuu	Toukokuu	Kesäkuu	Heinäkuu
-Kummitunti ja välituntitoimintaa	-Kummitunti ja välituntitoimintaa -tukioppilaskoulutusta -Uusien tukioppilaiden hankkimisen suunnittelu	-Uusien tukioppilaiden rekrytointi seiskaluokkalaista -Tukioppilashakemusten jakoa -Tukioppilashakemusten läpikäyminen ja hakijoiden haastattelut ja uusien tukioppilaiden valitseminen -Kummitunti ja välituntitoimintaa	-Tulevien seiskaluokkalaisten tutustumispäivään osallistuminen. -Tulevan lukuvuoden ryhmytymispäivän suunnittelu -Kummitukarit & kummi luokat yhteinen päätös, esim norsupallo-ottelu -Kummitunti ja välituntitoimintaa	-Lukuvuoden päättäjäiset ja kokoontuminen ja tutustuminen uudet & "vanhat" tukioppilaat. -Lähtevien tukioppilaiden kiitokset	LOMA! -uusien ideoiden hautominen

- Näiden lisäksi tukioppilaat osallistuvat tarvittaessa koulun liikuntapäiviin, terveystapaan ym teemapäiviin pitämällä pitämällä pisteitä.
- Välituntitoimintaa ja kummitunnit alkavat syyskuussa ja jatkuvat läpi kouluvuoden. Kummitunti noin kerran kuussa, välituntitoimintaa viikoittain.
- Mahdollisesti muutakin toimintaa, mikäli vuoden mittaan herää ideoita/on tarvetta. Yhteisöllisen oppilashuoltotyöryhmän kokouksissa mukanaolo.

Lukio

Huoltajien osallistaminen

Aloittavien opiskelijoiden huoltajille pidetään lukuvuoden alussa huoltajailta. Aiheena illassa ovat lukio-opiskelut ja lukion käytänteet. Koko lukion henkilökunta on paikalla, suuremmissa roolissa ovat rehtori ja opinto-ohjaaja. Ryhmänohjaajat ovat myös tilaisuudessa tavattavissa, näin tutustutaan puolin ja toisin.

Toisen vuoden opiskelijoiden huoltajille pidetään keväällä huoltajailta, jossa aiheena ovat ylioppilaskirjoitukset ja jatko-opinnot. Lukion puolelta iltaan osallistuvat rehtori, opinto-ohjaaja ja ryhmänohjaajat.

Huoltajille lähetetään keväisin lukuvuoden arviointikysely Wilman kautta. Lisäksi he osallistuvat terveys-, turvallisuus- ja hyvinvointikyselyyn kolmen vuoden välein.

Huoltajia tiedotetaan Wilman kautta kaikista tapahtumista, joita lukio järjestää. Näitä ovat mm. jatko-opintoretket, opiskelijatutorien vierailut, hyvinvointipäivät, taksvärkit yms.

Lisäksi järjestetään huoltajien mukana ollessa opiskelujen sujumisen edistämiseksi pedagogisen tuen palaverreja. Moniammatillinen yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu aina opiskelijan suostumukseen, tarvittaessa huoltajat ovat mukana kokoonpanossa.

Harjavallan lukion opiskelijakunnan toiminnasta

Harjavallan lukion opiskelijakunta valitsee keskuudestaan äänestämällä opiskelijakunnan hallituksen ja puheenjohtajan sekä varapuheenjohtajan.

Opiskelijakunta kokoontuu säännöllisesti joko itsenäisesti tai opiskelijakunnan ohjaajan tukemana. Opiskelijakunta järjestää teemapäiviä ja muuta opiskelijoiden toiveista lähtevää aktiviteettia opiskelijoiden viihtyvyyden sekä yhtenäisyyden lisäämiseksi.

Opiskelijakunta on ottanut huomioon myös kestäväen kehityksen keräämällä panttitölkkejä/pulloja ja palauttamalla ne lähikauppaan. Näillä varoilla pystytään myös mahdollistamaan erilaista toimintaa lukiolla. Lisäksi opiskelijakunta järjestää lukiollamme taksvärkkipäivän sekä valokuvauksen. Opiskelijakunnan edustajat osallistuvat myös yhteisöllisen opiskeluhuollon kokouksiin sekä hyvinvointipäivien suunnitteluun ja tarvittaessa myös opettajakokouksiin, tai muuhun opiskelijoita koskevaan päätöksentekoon. Yhteisöllisellä opiskeluhuollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria, joka edistää oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta, osallisuutta ja ympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä kokoontuu vähintään kolme kertaa vuodessa

Opiskelijakunnan edustajat osallistuvat myös Harjavallan kaupungin erilaisiin tapahtumiin kuten Vappujuhlaan lakittamalla tyttöpatsaan museolla tai pitävät pyydettäessä opiskelijoiden veteraanipäivän puheenvuoron. Keväisin opiskelijakunta tekee myös kyselyn opiskelijoille toimintaan liittyvistä toiveista.

Opiskelijakuntaan kuuluu myös opiskelijatutorit, jotka ottavat ensimmäisen vuoden opiskelijat vastaan ja toimivat ns. kummioppilaina, jotka ohjaavat ja auttavat heitä tarvittaessa.

6. Osallistamisen painomisteitä ja tavoitteita

- Osallistaminen on tapa kaupungin toiminnassa
- Osallistuvan budjetoinnin jatkaminen
- Osallisuuden edistäminen
- Digitalisaation hyödyntäminen osallisuudessa
- Avoin ja monikanavainen viestintä

7. Osallistamisen seuranta ja arviointi

Osallisuusohjelma päivitetään valtuustokausittain ja vuosittain sen seuraamisesta vastaa hyvinvointityöryhmä yhdessä kaupungin johtoryhmän kanssa. Osallisuusohjelma on yksi kaupungin hyte-suunnitelmiin kuuluva ohjelma (Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen) ja se toimii myös hyvinvointisuunnitelman liitteenä. Vuosittaisissa hyvinvointikertomuksissa ja laajassa hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan hyte-suunnitelmia ja arvioidaan tavoitteiden toteutumista.